

MUZIKOLOŠKI RAD A. VIDAKOVIĆA

Na polju glazbene znanosti u Hrvatskoj, počevši od F. Ks. Kuhača — osnivača hrvatske muzikologije — pa do danas, postignuti su znatni rezultati¹. U nizu tih rezultata posebno se ističu obilni i zaslužni doprinosi A. Vidakovića (1914—1964), jednog od najistaknutijih hrvatskih muzikologa našeg vremena. Budući da su danas upravo njegovom zaslugom osvijetljene mnoge stranice naše glazbene i kulturne prošlosti, nije potrebno posebno isticati opravdanost ovog prikaza koji nas želi pobliže upoznati s njegovim razgranatim i uspješnim radom.

Znanstvenim muzikološkim radom počeo se Vidaković baviti još 1937. godine, kada piše opširnu i zapaženu raspravu: *Đuro Arnold (1781—1948)*. Vidaković je u raspravi rasvijetlio lik i djelovanje Đure Arnolda kao upravitelja kora subotičke crkve sv. Terezije, sastavljača i izdavača prve crkvene pjesmarice Bunjevaca »Pismenik« (Osijek 1819), organizatora koncertnih priredbi u Subotici i drugim mjestima te skladatelja mnogih crkvenih djela. (Sv. Cecilija 1937, br. 3 i 4). Kasnije ju je nadopunio još nekim podacima u članku *Nekoliko nepoznatih dokumenata o glazbeniku Đuri Arnoldu* (Sv. Cecilija 1940, br. 3).

Za vrijeme svog studija u Rimu objavljuje studiju o nastojanjima oko restauracije gregorijanskog koralna: *Benediktinci-obnovitelji gregorijanskog koralna* (Život s crkvom, Hvar 1939, str. 213—220).

Značajnom raspravom *Crkvena glazba u zagrebačkoj stolnoj crkvi u XIX vijeku* (Zagreb 1945), osvijetlio je vrlo zanimljivo i prilično zamršeno razdoblje u razvoju hrvatske crkvene glazbe. Na temelju arhivskih dokumenata i drugih pouzdanih izvora pomno i znanstveno dokumentira život i rad glavnih nosioca (koralista, orguljaša i regens-a chori) glazbenog života u Zagrebu kroz razdoblje XIX stoljeća. Zatim, pomoću sačuvanih liturgijskih knjiga i drugih priručnika iz onog doba, iznosi niz pojedinosti iz repertoara i načina kako se ovaj izvodio u zagrebačkoj katedrali u to vrijeme. Rasprava predstavlja bogato vrelo informacija i realan prikaz tadašnjeg stanja crkvene glazbe u Zagrebu. Osim toga ona jasno pokazuje, kako to i sam autor zaključuje, da je »zagrebačka prvostolna crkva kroz cijelo XIX stoljeće bila u glazbenom pogledu na istoj umjetničkoj visini kao i ostale katedralne crkve srednje Evrope«².

Izrazito polje Vidakovićeve muzikološkog rada bilo je proučavanje neumatskih glazbenih rukopisa, sačuvanih u našim krajevima. Iza završenog studija glazbene paleografije u Rimu, u klasi G. Sunola, Vidaković pristupa proučavanju neumatskih kodeksa sa potpunom stručnom spremom. Danas se hrvatska muzikologija punim pravom može ponositi njegovom, do sada kod nas najtemeljitijom i najpotpunijom studijom: *Sakramentar MR 126 Metropolitanske knjižnice u Zagrebu* (Rad JAZU, knj. 287, Zagreb 1952), u kojoj obrađuje najstariji sačuvani spomenik latinske liturgije u sjevernoj Hrvatskoj. Minucioznom analizom i komparativnom metodom dolazi do zanimljivih i sigurnih znanstvenih rezultata. Ovom uzornom studijom otvoren je put za daljnje sistematsko i stručno proučavanje ostalih naših neumatskih spomenika, kojima Vidaković posvećuje znatan dio svoga života i rada. God. 1954. Jugoslavenska akademija (VIII odjel za muzičku umjetnost) povjerava mu rad na sakupljanju podataka o našim srednjovjekovnim glazbenim rukopisima, pohranjenim u raznim knji-

1) *Usp. J. Andreis, Rezultati i zadaci muzičke nauke u Hrvatskoj, Rad, JAZU, knj. 337, Zagreb 1965, str. 5—39.*

2) *A. Vidaković, Crkvena glazba u . . . , str. 30.*

Bibliografija

(uz petu obljetnicu smrti)

DUHOVNA GLAZBA

Mise:

Missa caeciliania za četverglasni mješoviti zbor i orgulje, 1945. — Objavljena u nakladi »Svete Cecilije«.

Missa simplex za četverglasni mješoviti zbor a cappella, 1946. — Objavljena u vlastitoj nakladi, 1956.

Missa gregoriana za četverglasni muški zbor i orgulje, 1946.

I staroslavenska misa za pučko pjevanje, 1948.

II staroslavenska misa za troglasni ženski zbor i orgulje, 1950. — Objavljena u vlastitoj nakladi, 1950. — Druga verzija za troglasni ženski zbor, gudački orkestar i orgulje, 1950. (Postoji i verzija za sopran, alt i bariton).

III staroslavenska misa za dvoglasni zbor (sopran i alt ili tenor I i tenor II) ili troglasni zbor (sopran, alt i bariton) i orgulje 1953. — Objavljena u vlastitoj nakladi, 1957. Objavljena je i verzija za mješoviti zbor i orgulje.

Misa za umršeje. Staroslavenski koralni rekvijem za jednoglasni zbor i orgulje. — Objavljena u vlastitoj nakladi, 1957.

Missa brevis gregoriana sastavljena iz koralnih misa br. XVI, XV i Creda br I za jednoglasni zbor i orgulje. — Objavljeno u vlastitoj nakladi, 1959.

Hrvatska misa za mješoviti zbor i orgulje ad libitum

Oratorij

Tužba u hramu (tekst J. Korner), 1947 (nedovršeno; dovršio A. Klobučar, 1969.)

Offertoriji:

Magnificat (za blagdan sv. Terezije od maloga Isusa) za troglasni muški zbor i orgulje, 1947.

Protege Domine (Zašiti Gospodi); za blagdan Uzvišenja sv. Križa) za troglasni ženski zbor i orgulje, 1947.

Tullerunt Jesum (za blagdan sv. Obitelji) za troglasni ženski zbor a cappella, 1949.

Postula a me (za blagdan Krista Kralja) za troglasni ženski zbor i orgulje.

Gospode duša za četverglasni muški zbor a cappella

Litanije:

Litanije lauretanske za muški zbor, 1946.

Litanije lauretanske za mješoviti zbor a cappella, 1947.

Litanije sv. Josipa za pučko pjevanje uz pratnju orgulja, 1950. (ili 1956.)

Litanije presv. imena Isusova za pučko pjevanje uz pratnju orgulja

Ostale duhovne skladbe:

Mladomstnička za veliki mješoviti zbor a cappella, 1937.

Motet Calicem salutaris za osmeroglasni zbor a cappella, 1941.

Motet Astiterunt reges za muški zbor, 1944.

Pet duhovnih stihova za mješoviti zbor ili jednoglasno pučko pjevanje uz pratnju orgulja (*Prvopričesna; O srce čišće od sunca;*

* Skladbe objavljene tiskom ili drugom poligrafskom tehnikom.

O dodi Stvorče; Josipe, o milo ime, 1945; Marijo svibnja kraljice). — Objavio Glazbeni arhiv kora prvostolne crkve zagrebačke. **Te Deum** za muški zbor i orgulje naizmjenice s koralnim napjevom, 1945. — Objavljeno u vlastitoj nakladi, 1945.

14 **Divnoj dakle** za pučko pjevanje i orgulje, 1950. i 1952. — Objavljeno u vlastitoj nakladi, 1957. **Devet Marijanskih stihova** za dvoglasni ženski zbor i orgulje (Zdravo Majko djevice; Zdravo djevo, djeva slavo; Majku Boga velikoga; Zdravo zvijezdo mora; Kraljice svete krunice; Rajska kruno; Marijo svibnja kraljice; Božična; Moltvama evo smo), 1951. — Objavljeno u vlastitoj nakladi.

Gospina kruna od 12 zvijezda za četveroglasni zbor, 1954.

Za vjenčanje za troglasni ženski zbor i orgulje, 1953.

Proles de coelo za mješoviti zbor, 1957.

Ave maris stella za mješoviti zbor a cappella, 1957.

En gratulemur za četveroglasni mješoviti zbor, 1958.

Zdravo, o moj anđele za mješoviti zbor a cappella

Sepulto Domno za muški zbor

Prčesna pjesma **Descendit Jesus** (za blagdan sv. Obitelji) za troglasni ženski zbor, bariton i orgulje

Isuse mili za pučko pjevanje i orgulje

Hesanna filio David za peteroglasni zbor a cappella

Prigodna pjesma za doček biskupa **Evo velikog svećenik** za dvoglasni zbor i orgulje

INSTRUMENTALNA GLAZBA

Allegro scherzando za orkestar, 1949.

Suita za gudače (*Larghetto, Tempo di minuetto, Adagio, Allegro*), 1950.

Preludij i Adagio ma non troppo (Aire) za orkestar.

Gudački kvartet u g molu, 1940.

Preludij i fuga za violinu i klavir

Adagio za violinu i klavir

Improvvisata za klavir

Dječje skladbe za klavir

Za orgulje:

Preludij i fuga u C duru, 1940.

Preludio gregoriano, 1941.

Fantazija i fuga u f molu, 1945. — Objavljeno u vlastitoj nakladi, 1945.

Dvije melodije.

Koralna predigra Marijo slatko ime.

12 koralnih predigri.

SVJETOVNA GLAZBA

Solo pjesme:

Jezgra (tekst J. Korner iz ciklusa »Ljeto i vječnost«) za bariton, 1939.

Cincokr (tekst A. Kokić). — Objavilo Društvo bačkih Hrvata, 1940.

Skitinja u zvjezdanoj noći (tekst J. Korner) za alt, 1940.

Daleko si (tekst T. Smerdel), 1945.

Tri solo pjesme na riječi hrvatske narodne lirike iz Bačke (Vinac dlvojački; Tužna, jadna da sam voda ladna; Oj Ivane Ivaniću), 1949. — Objavilo Udruženje kompozitora Hrvatske, 1956.

Za zbor:

Kraj čuprije (tekst A. Kokić iz ciklusa »Žito i cvijeće«) za mješoviti zbor a cappella, 1941.

žnicama i arhivima po Dalmaciji i otocima. Prve rezultate ovog napornog i požrtvovnog rada objavio je u Ljetopisu JAZU za god. 1954. (knj. 61, Zagreb 1956, str. 501—511) pod naslovom **Izveštaj o radu na sakupljanju muzičkih neumatskih kodeksa i o pregledu knjižnica u Splitu, Trogiru i Hvaru**. Nekoliko godina kasnije podnosi izvještaj o ovom radu: **Tragom naših srednjovjekovnih neumatskih glazbenih rukopisa** (Ljetopis JAZU za god. 1960, knj. 67, Zagreb 1963, str. 364—392), gdje iznosi rezultate rada objavljenog po otocima: Krku, Rabu, Cresu i Lošinj. U oba izvještaja sadržano je prilično mnogo do tada nepoznatog materijala, popraćeno sumarnim, a ponegdje i opširnijim temeljnim podacima: izvanjski opisi, pregledi sadržaja i naročito paleografske karakteristike neumatskih zapisa. Ovi osnovni radovi predstavljaju po-

ALBE
VIDAKOVIĆ

laznu točku za daljnje detaljnije i temeljitije proučavanje ovih spomenika. Međutim, Vidaković se u svom radu usput osvrnuo i na neke druge zanimljive glazbene rukopise i tiskana izdanja.

Tako je prigodom uređivanja Glazbenog arhiva stolne crkve u Splitu donio sumarne podatke o životu i djelima nekih značajnijih ravnatelja pjevačkog zbora i skladatelja koji su djelovali u splitskoj stolnoj crkvi, od kojih bi, zaključuje Vidaković, trebalo proučiti bar trojicu: J. Bajamontija, J. Raffaellija i I. Jeličića.³ U kaptolskoj knjižnici u Hvaru pronašao je uz svežanj rukopisnih skladbi J. Raffaellija i nekoliko vrijednih teoretskih djela, od kojih su neka velika rijetkost.⁴ Treba spomenuti i u Cresu pronađeni neuvezani svezak koralnih nota različitog sadržaja, među kojima se nalaze i zapisi nekoliko koralnih misa u dijafoniji.⁵ Svi će ovi podaci, bez sumnje, biti vrlo korisni našim sadašnjim i budućim glazbenim piscima i učenicima. U okviru ovog rada ulazi i izvještaj o **Uređenju glazbenog arhiva Male Braće u Dubrovniku** (Ljetopis JAZU za god. 1956, knj. 63, Zagreb 1959, str. 535—538), kao i **Izveštaj o istraživanju života i rada Luke Sorkočevića** (Ljetopis

3) A. Vidaković, *Izveštaj o sakupljanju ...*, str. 504—507.

4) A. Vidaković, *Izveštaj o sakupljanju ...*, str. 509.

5) A. Vidaković, *Tragom naših ...*, str. 386—387.

JAZU za god. 1961. knj. 68. Zagreb 1963, str. 372—373). Osim najnužnijih podataka za rekonstrukciju Sorkočevićeva života, Vida-ković je pronašao i dvije do tada nepoznate Sorkočevićeve simfo-nije, zatim dvije njegove knjige vježbi u kontrapunktu i fugi, te dugo traženi završni stavak psalma »Dixit Dominus« Lukina sina Antuna. Time je kompletirao zbirku djela Luke i Antuna Sorko-čevića VII odjela JAZU.

Zahvaljujući Vidakovićevim istraživanjima, danas znademo nešto više i pouzdanije o desetak zapisa narodnih napjeva koji se čuvaju u Glazbenom arhivu Male Braće u Dubrovniku. U član-ku: **Dubrovački zapisi glazbenog folkloru s početka XIX stoljeća** (Zbornik za narodni život i običaje JAZU, knj. 40, Zagreb 1962, str. 477—488) iznosi Vidaković vanjski opis, sadržaj i analizu ovih zapisa, te pomoću unutrašnjih i vanjskih kriterija utvrđuje vri-jeme njihovog nastanka (oko 1830) i samog zapisivača, franjevca Sabu (Sebastijana) Frankovića (1800—1864).

Znatan dio muzikološkog rada A. Vidakovića odvijao se i na internacionalnom, evropskom planu. Suradivao je, naime, i u bro-jnim stranim časopisima i publikacijama.⁶ Tako mu npr. u Chopin-Jahrbruch (Wien 1956) izlazi članak **Bibliographie über Frédéric Chopin in Jugoslawien** (Bibliografija o F. Chopinu u Jugoslaviji), a u 24. svesku »Studien zur Musikwissenschaft« (Wien 1960) iz-daje zapaženu raspravu **I nuovi confini della scrittura neumatica musicale nell Europa Sud-Est** (Nove granice neumatskog glazbe-nog pisma u jugoistočnoj Evropi) u kojoj na temelju svojih istraživanja i proučavanja muzičkih neumatskih rukopisa, sačuva-nih u južnom i sjevernom dijelu Hrvatske, evidentno pokazuje da granicu neumatske notacije treba protegnuti i na jugoistočne pre-djele Evrope, da treba obuhvatiti čitavu jadransku obalu od Ri-jeke do Kotora i područja sjeverne Hrvatske (Zagreb).

Vidakovićeva afirmacija u krugovima internacionalnih muzi-kologa osobito dolazi do izražaja njegovim kapitalnim radom na istraživanju života i stvaralaštva našeg ranobaroknog majstora, Ri-ječanina Vinka Jelića. U djelu: **Vinko Jelić (1596—1636?) i njegova zbirka duhovnih koncerata i ricercara »Parnassia milita« (1622)** — (Izd. JAZU, Zagreb 1957), Vidaković je izvrsno riješio složene pro-bleme transkripcije, a uzorna, upravo kongenijalna realizacija kon-tinua živo i uvjerljivo dočarava autentičnu Jelićevu glazbu. Izdanje je popraćeno opsežnom i temeljito dokumentiranom muzikološkom raspravom o životu i radu Vinka Jelića. Time je Jelić ponovno vra-ćen kulturnoj baštini svoga naroda, a njegova grandiozna muzika oteta je zaboravu i nanovo oživljena. Iste godine izdaje Vidaković u Grazu kao V svezak kolekcije »Musik alter Meister« šest Jelićevih moteta iz zbirke »Arion primus«: **Vincentius Jelić, Sechs Motetten aus Arion primus (1628)**, Graz 1957. Ako se uzme u obzir činjenica da je u svjetskoj muzikološkoj literaturi detaljno proučen i obra-đen relativno mali broj glazbenih majstora ranobaroknog mono-dijskog stila, onda Vidakovićeva temeljita obrada života i stvara-lačkog opusa Vinka Jelića — uz Plamenčevo kritičko izdanje I. Lukačića — znači za hrvatsku muzikologiju veliko obogaćenje i iz-vanredno ostvarenje. O tom ostvarenju ubrzo se pisalo diljem Evro-pe, a Vidakovića se pozivalo na znanstvenu suradnju na interna-cionalnim muzikološkim kongresima (Austrija, Njemačka, Italija,

6) Vidi J. Andreis, *Vidaković Albe, Muzička Enciklopedija II, Zagreb 1963, str. 762.*

7) *Razvoj neumatske notacije proučavao se do tada samo na teme-lju kodeksa zapadnoevropskih oblasti, dok se na istočni i jugoistočni dio Evrope nije obaziralo, ili ga se ubrajalo u sferu bizantskog utjecaja.*

Usp. G. Sunol, Introduction a la paléographie musicale grégorienne, Paris, 1935, p.129, te u dodatku geogr. kartu neumatske notacije (Pl.B); A. Vidaković, Sakramentar MR 126 ... , geogr. karte na str. 79 i 80. A. Vidaković, I nuovi confini ... , str. 1—7.

Božur (tekst A. Kokić iz ciklusa »Žito i cvijeće«) za mješoviti zbor a cappella. — Objavljeno u vlastitoj nakladi.

OBRADBE

Zabilježio i obradio bačku narodnu pjesmu **Gine, vene srce u menika**, 1943.

Obradio koralni napjev **Hermannusa Contractusa (XI st.)**

Salve Regina za bas i klavir, 1944.

Harmonizirao crkvene pučke popijevke s **Korčule Smiluj nam se; Gospin plač**

Priradio i izdao molitvenik i pjesmaricu **Slava Bogu**, 1945.

Vinko Jelić (1596—1636?) i njegova zbirka duhovnih koncerata i ricercara (1622), JAZU, Spomenici hrvatske muzičke prošlo-sti, knj. 1, 1957.

(Objavljeno sa studijom o Jelićevu životu i djelu)

Vincentius Jelić, Sechs Motetten aus Arion primus, Denkmäler der Tonkunst in Öster-reich, Graz 1957.

Đuro Arnold (1781—1848). Prilog povijesti hrvatske glazbe Sv. Cecilija, XXXI, 1937, sv. 3, str. 77—79; sv. 4, str. 108—112.

Glazbeno pismo iz Rima ibid., XXXII, sv. 2, str. 47—49.

Musica romana ibid., XXXII, sv. 6, str. 167—169.

Pet madžarskih noći. Osvrt na jednu za-nimljivu knjigu Obitelj, X, 1938, br. 19—20, str. 284

(Prikaz knjige Aradi Zsolta »Öt éjszaka«)

Benediktinci obnovitelji gregorijanskog ko-rala Život s crkvom, V, 1939, br. 4—5, str. 213—220.

Novo monumentalno izdanje svih djela

Petralojzija Palestrine Sv. Cecilija, XXXIII, 1939, br. 1, str. 11—15.

Licinio Refice: Margherita di Corona ibid., XXXIII, 1939, br. 2, str. 33—38.

Nekoliko nepoznatih dokumenata o glazbe-niku Đuri Arnoldu ibid., XXXIV, 1940, br. 3, str. 55—57.

Josip Andreis: Povijest glazbe, Zareb, 1942.

Izdanje Matice Hrvatske ibid., XXXVI, 1942, br. 3—4, str. 116—119.

Bollettino ceciliano. Glasilo talijanskog Ce-cilijanskog društva. Br. 5—6 (svibanj—lipanj), Izlazi u Rimu ibid., XXXVI, 1942, br. 3—4, str. 118—119.

Musica d'oggi. Rassegna di vita e di cultura musicale. Milano. Br. 3 (ožujak) i br. 7 (srpanj) 1942. ibid., XXXVI, 1942, br. 3—4, str. 119.

Katolikus Kantor. Mađarska smotra za crk-venu glazbu. Budimpešta, 1942. Br. 1, 2, 4, 6 i 7 ibid., XXXVI, 1942, br. 3—4, str. 119—120.

Dr. Božidar Sirola: Hrvatska umjetnička glazba. Odabrana poglavlja iz povijesti hr-vatske glazbe. Zagreb, 1942. Izdanje Matice Hrvatske ibid., XXXVI, 1942, br. 5—6, str. 178—179.

Ivan Degrel: Oče naš za mješoviti zbor i Ave Maria za bariton i orgulje, Zagreb, 1942 ibid., XXXVI, 1942, br. 5—6, str. 179.

Ritmo. Revisto musical ilustrada, Madrid, br. 160. Noviembre, 1942 ibid., XXXVI, 1942, br. 5—6, str. 180.

Bollettino ceciliano, br. 7—9 (srpanj—ru-jan). 1942. Roma ibid., XXXVI, 1942, br. 5—6, str. 180—181.

Komorni koncert krugovalnog orkestra (25. X) *ibid.*, XXXVI, 1942, br. 5—6, str. 182.
Tito Aprea *ibid.*, XXXVI, 1942, br. 5—6, str. 183.

(Prikaz koncerta održanog u Zagrebu)
Violinista Sandru Albu i pianista Ion Filio-nescu *ibid.*, XXXVI, 1942, br. 5—6, str. 183.
(Prikaz koncerta održanog u Zagrebu)
Na koncertu Hrvatskog krugovala *ibid.*, XXXVI, 1942, br. 5—6, str. 183—184.
Krugovalni komorni orkestar *ibid.*, XXXVI, br. 5—6, str. 184.

Koncertat Mladena Stahuljaka
ibid., XXXVI, 1942, br. 5—6, str. 184—185.
Koncert slovačkog komornog kvinteta *ibid.*, XXXVI, br. 5—6, str. 185.

Bunjevačko-šokački glazbeni motivi Klasje naših ravni, V, 1943, br. 1, str. 17—19.
»Da ne bi bio prezren...« Katolički list, XCIV, 1943, br. 46, str. 523—525. (O crkvenoj glazbi)

Skladbe za orgulje po napjevima hrvatskih crkvenih pučkih pjesama. Izdanje »Svete Cecilije« Zagreb, 1943 Sv. Cecilija, XXXVII, 1943, br. 1, str. 28

Dr. Antun Goglia: Spomenica hrv. pjev. društva »Kolo« povodom njegove 80-godišnjice. Zagreb, 1942 *ibid.*, XXXVII, 1943, br. 1, str. 28.

Gostovanje članova rumunjske Kraljevske opere iz Bukurešta *ibid.*, XXXVII, 1943, br. 1, str. 30.

Jubilarni koncert hrv. pjev. društva »Kolo« *ibid.*, XXXVII, 1943, br. 1, str. 30—31.

† Raffaele Casimiri *ibid.*, XXXVII, 1943, br. 3, str. 73—75.

Umro je Raffaele Casimiri slavni talijanski skladatelj, muzikolog i dirigent Nova Hrvatska, III, 1943, br. 105, str. 11.

Franjo pl. Lučić: Missa jubilaris za mješoviti zbor i orgulje Sv. Cecilija, XXVII, 1943, br. 3, str. 100.

Slavko Modrić: Jaglaci. Hrvatski umjetnici hrvatskoj mladeži. Zagreb, 1942 *ibid.*, XXXVII, 1943, br. 3, str. 101—102.

Franjo pl. Lučić: Crkvena pjesmarica za srednje i učiteljske škole. Izdanje Kugli, Zareb, 1943 *ibid.*, XXXVII, 1943, br. 4—5, str. 148.

Dr. Božidar Širola: Hrvatska pjesmarica. Izdalo Hrvatsko književno društvo sv. Jeronima. Zagreb, 1942 *ibid.*, XXXVII, 1943, br. 4—5, str. 149.

Mirko Kovačec *ibid.*, XXXVII, 1943, br. 4—5, str. 160. (Osvrt na prvi samostalni koncert)

Preporod liturgijske glazbe Prigodom četrdesetogodišnjice »Motu propria« Pape Pia X *ibid.*, XXXVII, 1943, br. 6, str. 161—163.

Dr. Božidar Širola: Crkvena glazba u Hrvatskoj, posebni otisak iz jubilarnog sveska smotre Croatia sacra, Zagreb, 1943 *ibid.*, XXXVII, 1943, br. 6, str. 188.

Tragom hrvatske glazbene prošlosti. O. Ivan Lukačić Nova Hrvatska, III, 1943, br. 195, str. 7.

Dr. Vinko Zganec sakupljač i obradivač narodnih popijevaka Bačkih Hrvata Klasje naših ravni, VI, 1944, br. 1—2, str. 115—117.

Dr. Josip Andrić kao skladatelj Obitelj, XVI, 1944, br. 5—6, str. 75—88. (Uz Andrićevu kompoziciju »Bačka«)

Prijenos misa na Hrvatskom krugovalu Hrvatski krugoval, IV 1944, br. 27, str. 22.

Dr. Božidar Širola: Horvat népi hangszerek (Hrvatska pučka glazba). Izd. Magyar neprajzi társaság. Budapest, 1943 Sv. Cecilija XXXVIII, 1944, br. 3, str. 54.

Amerika), a bilo je i ponuda za djelovanje u inozemstvu, koje Vidaković odbija te radije ostaje i radi na rodnoj grudi.⁸

Zaslugom A. Vidakovića danas je osvijetljena još jedna značajna stranica naše glazbene i kulturne prošlosti: lik i do tada nepoznata glazbena djelatnost svestranog Jurja Križanića (1617 do 1683). U opsežnoj i znanstveno dokumentiranoj disertaciji »*Asserta musicalia*« (1656) Jurja Križanića i njegovi ostali radovi s područja glazbe (Rad JAZU, knj. 337, Zagreb 1965, str. 41—169)⁹ obradio je 20 Križanićevih tvrdnja (teza, *asserta*) iz različitih glazbenih područja, te istaknuto još nekoliko njegovih muzičko-teoretskih spisa: *Tabulae nove exhibentes musicam* (1657), *Novum instrumentum ad cantus mira facilitate componendos* (1658), spis o glazbenim porcijama i poglavlje *De musica* iz Križanićeve Politike. Rasprava je trebala Vidakoviću donijeti doktorat muzikologije, što je spriječila prerana smrt. Međutim, muzikološkim opusom kakvog je ostvario A. Vidaković, ponosio bi se danas i svaki najučteniji nosilac ove titule.

Da bismo dobili što integralniju sliku Vidakovićevog muzikološkog rada, treba bar u najkraćim crtama obuhvatiti i njegov rad kao urednika Sv. Cecilije (1942—1945), u kojoj, uz ostalo što spada na urednika, piše sam gotovo sve glazbene kritike koncerata održanih u Zagrebu, kao i prikaze novih glazbenih djela. Iznenađujući su njegovi sudovi o praižvedbama.¹⁰ Također treba istaknuti njegovo djelovanje kao predavača. Između bezbrojnih predavanja značajan je ciklus predavanja o domaćoj i stranoj crkvenoj glazbi, što ga je od 1942. do 1945. održao preko radija, kao i neka predavanja održana prigodom raznih skupova i tečajeva, među kojima se npr. posebno ističe ono, održano na svećeničkom liturgijskom tečaju 1962. u Zagrebu: **O hrvatskoj crkvenoj pučkoj popijevci**, tiskano u zborniku Zajednička Žrtva, Makarska 1963., str. 106—139. Osim toga ne smije se mimoići ni njegov etno-muzikološki rad: sakupljanje narodnih napjeva u Bačkoj i Hrvatskom Primorju.¹¹ Napokon se moramo, iako samo najsumarnije, osvrnuti i na vrlo brojne i važne Vidakovićeve priloge za našu **Muzičku Enciklopediju** (Zagreb 1958—1963), u kojoj je surađivao kao stručnjak za crkvenu glazbu. Uz niz pojmova i stručnih naziva iz oblasti gregorijanskog pjevanja, liturgije, paleografije i muzičke notacije, obradio je razne tipove i vrste crkvenog pjevanja (Galikansko, Mozarapsko, Anglikansko, Antifonijsko...), unutar kojih se ističe članak o **koralu**. Znatan doprinos su bibliografski podaci sa iscrpnom literaturom za **26 naših glazbenih ličnosti**. Posebnu pažnju zaslužuju neki opširniji članci, kao na pr.: **Cecilijanski pokret**, **Crkvena muzika**, **Cithara octochorda** te osobito članci koji se odnose na **orgulje**. Već ovaj letimičan i sumaran pregled odaje ne samo Vidakovićevu enciklopedijsku erudiciju u punom značenju tih riječi, nego i zamjetljiv doprinos stvaranju naše Muzičke enciklopedije.

Sagleda li se, dakle, cjelokupni muzikološki opus A. Vidakovića, može se bez pretjerivanja zaključiti da je taj opus vrlo širok, gotovo sveobuhvatan, plodan i vrlo značajan. Tri kapitalna djela: studija **Sakramentar MR 126**, monografija **Vinko Jelić i njegova zbirka... »Parnassia militia«** te rasprava »*Asserta musicalia*« **Jurja Križanića** predstavljaju za hrvatsku muzikologiju izuzetna ostvarenja, koja su bila kadra zainteresirati i evropsku muzikološku javnost, a samom autoru pribaviti međunarodni ugled. Nadalje, u našoj se današnjoj i budućoj stručnoj glazbenoj literaturi ne mogu mimoići ni rezultati Vidakovićevih radova manjeg opsega, kao što su na pr.

8) L. Županović, *Hommage velikom muzikologu*, Telegram, 10 (11. travnja 1969) br. 467, str. 21.

9) *Rasprava je izašla kao zasebna knjiga i u engleskom prijevodu 1967.*

10) M. Leščan, *In memoriam Albe Vidaković, Sv. Cecilija* 39 (1969) br. 1, str. 4.

11) J. Andreis, *Vidaković Albe*, Muz. Enciklopedija II, Zagreb 1963, str. 762.

rasprave Đuro Arnold i Crkvena glazba u zagrebačkoj prvostolnoj crkvi u XIX vijeku, zatim razni članci, studije, prilogi u Muzičkoj enciklopediji i sl. Pogotovo se ne može prijeći preko temeljnih rezultata njegovih istraživanja i proučavanja neumatskih glazbenih spomenika, jer su ti rezultati dobili međunarodni značaj. Većina je tih rezultata danas već registrirana na stranicama naše stručne glazbene literature.¹²

Opsežan i značajan muzikološki opus A. Vidakovića otkriva potpunu i izrazitu muzikološku ličnost koja je stručnim znanjem i naporom radom bila kadra znatno unaprijediti našu muzičku znanost i probiti se na evropsko muzikološko polje. Nažalost, prerana je smrt spriječila daljnji razvoj i porast ove ličnosti i oduzela nam velikog muzikologa koji je bio spreman da osvijetli još pokoju stranicu naše glazbene prošlosti, te tako još više zaduži hrvatsku muzikologiju.

12) Vidi J. Andreis, *Razvoj muzičke umjetnosti u Hrvatskoj (u knjiži »Historijski razvoj muzičke kulture u Jugoslaviji«)*, Zagreb 1962; J. Andreis, *Rezultati i zadaci ...*, Rad JAZU, 337, Zagreb 1965; K. Kovačević, *Muzičko stvaralaštvo u Hrvatskoj 1945—1965*, Zagreb 1966.

Dr. Hubert Peitani: Pregled povijesti hrvatske glazbe. Predavanje u srednjoj školi Hrvatskog državnog konzervatorija. Zagreb, 1944 ibid., XXXVIII, 1944, br. 3, str. 55—56.

O. Miroslav Grđan ibid., XXXVIII, 1944, br. 3, str. 58. (Prikaz izvedbe djela »Proštenjari« i »Kantata o križu«)

Crkvena glazba u zagrebačkoj stolnoj crkvi u 19. stoljeću, objavljeno u nakladi »Cecilije« Zagreb, 1945.

Crkvena glazba u zagrebačkoj stolnoj crkvi u 19. stoljeću, objavljeno u nakladi »Cecilije«, Zagreb, 1945.

Jus musicae ... Cecilija, 1946, br. 1, str. 1—2. Komorni koncerti ibid., 1946, br. 1, str. 28—29. Kritički osvrt na komorne koncerte u Zagrebu)

Sakramentar MR 126 Metropolitanske knjižnice u Zagrebu Rad JAZU, br. 287, str. 53—85, 1952 (Objavljeno i kao posebni otisak)

Erwin Koschmieder (Hrsg.), *Die ältesten Novgoroder Hymnologen-Fragmente*, Verlag der Bayerischen Akademie der Wissenschaft, München 1952 (Heft 35, 4°, 317 S.), 1955, (Heft 37, 4°, 106 S.) Wiener Slavistisches Jahrbuch, 1956, sv. 5, str. 176—180.

Izveštaj o radu na sakupljanju muzičkih neumatskih kodeksa i o pregledu knjižnica u Splitu, Trogiru i Hvaru Ljetopis JAZU, knj. 61, za 1954, str. 501—511, objavljen 1956.

Bibliographie über Frederic Chopin in Jugoslawien Chopin-Jahrbuch (uredio F. Zagiba), Wien, 1956.

Uvod u zbirku duhovnih koncerata Parnassia militia Vinka Jelića JAZU, Spomenici hrvatske muzičke prošlosti, knj. I, 1957.

I nuovi confini della scrittura neumatica musicale nell'Europa Sud-Est Studien zur Musikwissenschaft (ured. E. Schenk), 1960, sv. 24, str. 5—12.

Uređenje glazbenog arhiva Male braće u Dubrovniku Ljetopis JAZU, knj. 63, str. 535—538, 1959.

Dubrovački zapis glazbenog folkloru s početkom 19. stoljeća Rad JAZU, knj. 40, str. 477—488, 1962.

Tragom naših srednjovjekovnih neumatskih glazbenih rukopisa Ljetopis JAZU, knj. 67, za 1960, str. 364—392, 1963.

O hrvatskoj crkvenoj pučkoj popijevci Zajednička žrtva, Zbornik pastoralnog liturgijskog tečaja (održan u Zagrebu 1962), Makarska, I, 1963, str. 106—139.

Asserta muscilla (1956) Jurja Križanića i njegovih ostalih radovi s područja glazbe Rad JAZU, knj. 337, str. 41—159, 1965. Objavljeno na engleskom jeziku kao zasebna knjiga pod naslovom *Jury Krizanitch's, Asserta muscilla (1956) and His Other Musical Works*, JAZU, Zagreb, 1967.

Niz članaka u Muzičkoj enciklopediji (Jugoslavenski leksikografski zavod, Zagreb, knj. I, 1958; knj. II, 1963) o crkvenoj muzici, orguljama i hrvatskoj muzičkoj kulturi (Andrić Josip, Arnold Đuro, Barle Janko, Bosanac Franjo, Brkanović Ivan, Canjuga A' selmo, Cecilijanski pokret, Cithara octochorda, Crkvena muzika, Divnié Frane, Dugan Franjo st., Fosić Tarzicija, Grgičević Atanazije, Hadrović Stjepan, Haibel Petrus Jakob, Hajduković, Filip, Hajko Mijo, Ivančić Amando, Ivanišić Pero, Ivšić Matija, Jaić Marijan, Jelić Vinko, Juratović Josip, Kažotić Augustin, Kolander Vatroslav, Kolb Kamilo, Komnen Vinko, Kozinović Lujza, Krajačević Nikola, Križanić Juraj, Kuzmić Vandjo, Lukačić Ivan, Mlinko Josip, Sorkočević Antun, Sorkočević Lukša, Zaninović Antonin).

Niz članaka u Upute crkvenim orguljašima (izlaze kilostilom od 1958. do 1964.) kojima je bio glavni urednik i pretežno pisao sam cjelokupno gradivo. Članci nisu potpisani.

Sorkočević Lukša

Sonderdruck aus die Musik in Geschichte und Gegenwart — Bärenruter Kassel — Basel — London — New York — 1964.

OSVRTI, PRIKAZI I ČLANCI O ALBI VIDAKOVIĆU I NJEGOVIH DJELIMA

— tm. (tj. Tias Mortidija)

»Missa caecilianae« od prof. A. Vidako-

vića Nova Hrvatska, II/1942, br. 248, str. 9. (Prikaz djela i biografski podaci o A. V.)

Božidar Širola

Koncert hrvatske crkvene glazbe Nova Hrvatska, II/1942, br. 295, str. 8. (Prikaz koncerta hrv. pjevačkog društva

»Lisinski«. Na programu S. Zlatić, A. V., M. Stahuljak. Koncert održan u katedrali zagrebačkoj)

Josip Andrić

Missa caecilianae od Albe Vidakovića Klasje naših ravni, V/1943, br. 1, str. 60—61.

Josip Andrić

Bunjevački Hrvat skladatelj (s portretom) Obitelj, XV/1943, br. 16—17, str. 247.

— tm. (tj. Tias Mortidija)

Plodan rad hrvatskih skladatelja u godini 1942.

Nova Hrvatska, III/1943, br. 33, str. 13. Albe Vidaković

Klasje naših ravni, VI/1944, br. 1—2, str. 163—164.

— tm. (tj. Tias Mortidija)

Nova djela hrvatskih skladatelja na području crkvene glazbe

Nova Hrvatska, IV/1944, br. 111, str. 5. (Prikaz djela F. Dugana, M. Cipre, M. Stahuljaka, A.V. i V. Ruždaka)

— tm. (tj. Tias Mortidija)

Nova djela hrvatskih skladatelja na području crkvene glazbe

Novi list, IV/1944, br. 926, str. 2. (O djelima F. Dugana, M. Cipre, M. Stahuljaka, A. V. i V. Ruždaka)

— tm. (tj. Tias Mortidija)

Novi vrijedni prilog hrvatskoj crkvenoj glazbi »Missa Caecilianae« prof. Albe Vidakovića (s portretom)

Nova Hrvatska, V/1945, br. 68, str. 4.

C (tj. Vladimir Ciprin)

Duhovna glazba za uskrasnih blagdana Hrvatski narod, VII/XI 1945, br. 1303, str. 2.

C (tj. Vladimir Ciprin)

Nova domaća duhovna skladba »Missa Cecilianae« od Albe Vidakovića Hrvatski narod, VII 1945, br. 1289, str. 2

J (osip) Andreis

Jedna nova studija s područja muzičke paleografije (Albe Vidaković: Sakramentar MR 126 Metropolitanske knjižnice u Zagrebu. Objavljeno u 287. knjizi Rada Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti)

Muzičke novosti, I/1953, br. 4, str. 2—3.

Antun Dobronić

Stari spomenik naše kulture Revija književnosti, pozorišta, muzike, filma, likovnih umjetnosti, 1953, br. 15, str. 1.

(Osvrt na sakramentar MR 126)

Erwin Koschmieder

Die vermeintlichen Akzentzeichen der kiewer Blätter

Slovo, časopis Staroslavenskog instituta, Zagreb, 1955, br. 4—5, str. 5—23 (obj. i kao posebni otisak) (S opširnijim osvrtom na studiju o Sakramentaru MR 126)

B(ranko) Dragutinović

Albe Vidaković: »Vinko Jelić«. Izdanje

- Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, Zagreb, 1957. god.
Politika, LIV/1957, br. 16000, str. 14.
- Dr. T(omislav) J(akić)
Spomenici naše muzičke prošlosti. Knjiga o Vinku Jeliću Riječaninu (1596. — 1636.?) Skolske novine, VIII/1957, br. 35, str. 4.
- Dušan Plavša
Albe Vidaković: Vinko Jelić i njegova zbirka duhovnih koncerata i ričerkara »Parnassio militia«, Zagreb, izd. Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti, ciklus »Spomenici hrvatske muzičke kulture«, 1957.
Savremeni akordi, 1958. br. 2, str. 52—53
Izraz, II/1958, br. 3, str. 318—319.
- W. C. M. Kolppenburg
De »Parnassia militia« (1622) van Vinko Jelić
Mens en melodie, 1958, br. 6, str. 173—178.
- Dragotin Cvetko
Nova muzikološka literatura
Naši razgledi, 1958, str. 567—568.
(Među ostalim osvrt na izdanje Jelićeva djela)
- N(enad) Turkalj
Pogledi na našu muzičku prošlost. »Vinko Jelić« Albe Vidakovića u izdanju Jugoslavenske akademije, Zagreb, 1957.
Narodni list, XIV/1958, br. 3924, str. 4.
- Božidar Borko
Zbornik o Chopinu
Nova obzorja, XIV/1959, br. 1—2, str. 42—43.
- Norbert Dufourcq
Vinko Jelić (1596—1632?). Njegova zbirka duhovnih koncerata i ricercara »Parnassia militia«, édit. par Albe Vidaković, in Spomenici hrvatske muzičke prošlosti, Zagreb, 1957.
Revue française de musicologie, 1959, str. 241—242.
- Dimitrije Stefanović
I note se prevode. Naše najstarije majstorske kompozicije zabeležene su menzuralnom notacijom
Ilustrovana politika IV/1961, br. 118, str. 6.
(Među ostalima autor spominje i izdanje Jelićeva djela)
- O. Bonaventura Duda
† Maestro Albe Vidaković
Bogoslovska smotra, Zagreb, XXXIV/1964, br. 2, str. 313—315.
† Maestro Albe Vidaković
Vjesnik Đakovačke biskupije, XVII/1964, br. 5, str. 95—97.
- Dr. Lovro Zupanović
Prvi put samo o glazbi. Uz 337. svezak Rada Jugoslavenske akademije znanosti i umjetnosti
Telegram, VI/1965, br. 283, str. 4.
- Dr. Ivan Golub
Dvije publikacije značajne za poznavanje Jurja Križanića
Crkva u Svijetu, Split 1967, br. 2, str. 75.
- Mato Leščan
In memoriam Albe Vidaković
Sv. Cecilija, XXXIX/1969, br. 1, str. 2—5.
- Lovro Zupanović
Hommage velikom muzikologu. Uz petogodišnjicu smrti Albe Vidakovića
Telegram, X/1969, br. 467, str. 21.

ZUSAMMENFASSUNG

Anlässlich des fünften Todesjahres des kroatischen Komponist **Albe Vidaković** (1914—1964) wird in diesem Aufsatz seine musikologische Erforschungsarbeit dargestellt. Maestro Albe Vidaković hat mit seinen Erforschungsbeiträgen die kroatische Musikologie viel bereichert. Er bearbeitete in seiner Erforschungsstudie »Sacramentarium MR 126« das älteste neumatische Denkmal in Nordkroatien, in seiner Studie »Vinko Jelić (1596—1636?) und seine Konzerte — und Ricercarsammlung 'Parnassia militia' aus dem J. 1622« (herausgegeben von JAZU in Zagreb, 1957) stellte der Maestro das Leben und die Arbeit unseres Barokmusikers Vinko Jelić dar und seiner Studie über Georgius Križanić (1617—1684) »Asserta musicalia des Georgius Križanić« beschrieb er das Leben und die Arbeit dieses kroatischen Musiktheoretikers. Die Schriftleitung der »Sveta Cecilija« (Hl. Cäcilia) veröffentlicht diesmal eine ausführliche Bibliographie des Maestro Albe Vidaković, aus der man seine grosse musikologische Arbeit gut ersehen kann. Unsere Zeitschrift brachte in seinem ersten Nummer in diesem Jahr eine ausführliche Darstellung des Lebens und der Arbeit unseres Maestro Albe Vidaković.

SUMMARY

On the occasion of fifth anniversary of death Croatian priest-musician Albe Vidaković (1914—1964) the author implies in the above article the musical work of Vidaković.

Albe Vidaković has greatly indebted Croatian musicology by many of his research works. Particularly so by his highly finished works: »Sacramentarium MR 126« about the eldest neumatic codex of Northern Croatia, »Vinko Jelić« (1596—1636?) and his collection of concerts and ricercars, »Parnassia Militia« from the year 1622 in which he analysed in detail the life and work of said Croatian musician (with added continuo »Parnassia Militia« was published in 1957 by JAZU — Zagreb), »Asserta musicalia« by Juraj Križanić (1617—1684) in which he described the life and work of this Croatian musical theorist.

The Bibliography of Vidaković is just being published, out of which one can get best informations about his musicological and other work. There was an article in our Nr I-1969 Magazine »In memoriam«, giving full details.